

SLOVENSKI GOSPODAR.

List ljudstvu v poduk.

Izhaja vsak četrtek in velja s poštnino vred in v Mariboru s pošiljanjem na dom za celo leto 3 glid., za pol leta 1 glid. 60 kr., za četrť leta 80 kr. — Naročnina se pošilja upravništvu v tiskarni sv. Cirila, koroške ulice. št. 5. — Doležniki tiskovnega društva dobivajo list brez posebne naročnine.

Posamezni listi dobó se v tiskarni in pri g. Novak-u na velikom trgu po 5 kr.

Rokopisi se ne vračajo, neplačani listi se ne sprejemajo. Za oznanila se plačuje od navadne vrstice, če se natisne enkrat 8 kr., dvakrat 12 kr., trikrat 16 kr.

Krščanska botrina v pomoč naši ljubi mladini.

O Mihelovem leta 1814. je na Ponikvi mlad dijak v svojo culico povezal perilo svoje in pa hlebček belega kruha in se je poslovil od svoje ljube matere in pa od postarnega očeta svojega, ki mu ni bilo nič prav po volji, da sin v šolo sili. Ker so pa častiti gospod kaplan Pražnikar hvalili bistro glavo Tonetovo ter mati niso nehali očeta prositi, naj ne brani sinu v latinske šole, kamor ga žene ljubezen do duhovskega stanú in ker se sveta cerkev o štirih kvatrah s postom pokori in veliko moli, naj bi Bog svetej cerkvi dobrih pastirjev poslal: zato se oče Slomšek niso več mogli ustavljati željam kaplanovim, prošnjam maternim in pa klicanju milosti božje — klicanju, ki se je prejasno oglašalo v vesti njihovi. Tako so prišli rajni naš nepozabljivi knezoškof Anton Martin Slomšek v Celje v latinske šole.

Ko so bile tako prve težave premagane, vzdignile so se še vse huje zapreke. Slomškovo najboljšo podporo, njihovo skrbno mater, je ljubi Bog k sebi poklical na večno povračilo. Kaj bo zdaj z našim nadepolnim Tonetom? Pet malih otročičev je ostalo postaranemu očetu in bali so se mati na smrtni postelji najbolj tega, da bode moral zdaj Tonček, njihov srček, knjige in šole zapustiti in z očetom za plugom po njivi hoditi. Bog je vdihnil umirajoči materi rešilno misel. Ko so njo dušni pastir prevideli s sv. popotnico za dolgo pot v neznano večnost, tedaj so mati sklenili svoje blede roke, kakor šibko dete, ki ateja za kos kruha prosi, in obrnili so v gospoda kaplana svoje rosnate oči, tako milo in ganljivo so njih pogledali, kakor bi že Boga v njegovem veličastvu gledali, in rekli so: Častiti gospod, še eno prošnjo imam, in nikogar ne poznam, ki bi ga zamogla s tolikim zaupanjem prositi, kakor Vas, namestnika božjega! Prosim Vas v imenu božjem, ne zapustite mojega Tončka, pomagajte mu, da pride tje, kamor ga Bog kliče — in mirno so dušo svojo

izdihnili v roke Stvarnika svojega. Kdor je že stal pri smrtni postelji svojega ljubega očeta, mile mamice, zvestega prijatelja, ali pa nepozabljivega brata in je poslušal njegova zadnja naročila, čutil je, kako se take poslednje besede globoko v žalujočo dušo in potrto srce utisnejo, da jih ni mogoče pozabiti vse žive dni. Zato so tudi čast. gospod Pražnikar prevzeli za mladega Slomška zdaj skoraj vso skrb in rajni škof Slomšek so enkrat v pridigi rekli: „Pražnikar so mi bili več, kakor oče in mati“.

Preljubi rojaki moji! Tudi letošnjo jesen njih bode zopet došlo v naša mesta, v škofovsko prestolnico Maribor, v prijazno Celje in starodavni častiti Ptuj, dosti mladeničev, ki vse svoje premoženje v culici pod pazduho nosijo. In ravno med temi dečki, ki se nikdo za nje dosti ne zmeni, so izvoljenci božji, ki bodo kedaj kot dušni pastirji, pravični sodniki, modri učeniki, domovini krepka podpora, njena čast, njeno upanje, in ako so polni krščanskega duha, darežljivi podporaiki ubogih udov in sirot. Kristus gospod je nam duhovnikom prerokoval: „Ubožčki bodo vedno pri vas“. Mat. 26, 11. Res je, res! Otroci in reveži silijo najbolj k duhovniku, ki po naročilu sv. cerkve in po božji volji naj nima ne žene in otroka ne, ker so zapuščeni in siromaki njegovi otroci, ne po mesu in krvi, ampak po božji volji. Lahko se sklicuje naša duhovščina na vaše spričevanje, ljubi rojaki, da nam je bila skrb za ubogo šolsko mladino vselej sveta in še prijetna, sladka dolžnost.

Največ mladine pa sili sedaj v Maribor, kjer so trije nižji razredi po dobrotljivi naredbi visoke cesarske vlade tako urejeni, da le počasno na mesto slovenskega poduka nemški nastopa, da zamorejo naši kmečki sinovi lažje dohajati. Tukaj so naše moči preslabe. Zato smo osnovali društvo, ki bo podpiralo posebno latinske dijake in pa one nadepolne mladeniče, ki se pripravljajo za vse časti vreden in prepotreben učiteljski stan. Kristus Gospod je rekel

in Njegova beseda je sveta resnica: „Kar koli ste storili kateremu mojih najmanjših bratov, to ste meni storili“. Mat. 25, 40. Zato Vas častiti rojaki, duhovskega in posvetnega stanu, vabim v imenu božjem v to-le prelepo botrino, namenjeno pomagati učečej se mladini. Mladina ne bo pozabila, kar je po krščanskem usmiljenju pomoči prejela in tudi Bog ne bo pozabil darov Vaših, zakaj kdor ubožčeku dobrote skazuje, Bogu na obresti posojuje. Dr. Jožef Pajek.

Zavod za gluhoneme otroke v Gradcu.

Štajerska dežela ima v Gradcu svoj zavod za gluhoneme otroke, ki se na stroške vse dežele ali pa posebnih dobrotnikov tam podučujejo in odgojujejo. Prihodnji mesec začne se tam že šestdeseto šolsko leto. Menda ne bo odveč, ako spregovorimo par besedi o tem zavodu, ki je vstanovljen za vso štajersko deželo in prejemlje podpore od vseh davkoplačevalcev, Slovencev kakor Nemcev, pa le ponemčevanju slovenskih otrok služi. Po letnem sporočilu, kakor ga je vis. deželni odbor dal štajerskemu deželnemu zboru ob koncu 58. šolskega leta (1889/90), bilo je v tem zavodu 119 otrok in sicer le 56 dečkov a 63 deklic. Od teh stanovalo je 110 otrok v zavodu, 9 pa zvanaj zavoda. 80 otrok bilo je z vsem preskrbljeno na stroške dežele ali pa posamesnih ustanovnikov. Za 3 gojence je bila polovica stroškov ustanovljena, druge izloške so morali stariši ali dobrotniki otrok plačevati. 24 otrok preživili so gospod ravnatelj Alojz Zeyringer, ces. in duhovski svetovalec, ker ga ni bilo, ki bil za te sirote hotel kaj plačevati.

Pred par leti postavilo se je za gluhoneme v Gradcu novo poslopje, ki bo kmalu premajhno, ker se število prošnjikov od leta do leta množi. Lansko leto bilo je 20 štipendij za gluhoneme razpisanih, oglasilo se je pa 80 prošnjikov, 40 prošenj se je takoj odbilo, ker ni bilo spričano, da so dotični otroci sploh za kakšen poduk sposobni. Letošnje leto, kakor se nam zasebno poroča, je zopet toliko prošnjikov, da še vseh tistih otrok ne bodo mogli vsprejeti, ki so že po dvanajset let stari. Nova hiša se sicer hvale, da je prav primerno sezidana, vendar nad 80 mutcev niti ne bo mogla vsprejemati, ker jih ni mogoče nadzorovati.

Ne pozabimo, da so vsi gojenci gluhi! Z zvoncec jih ne moreš sklicati, ampak treba jih po raznih sobah in hodnikih loviti, ako jih hočeš skupaj spraviti, kar ni mala reč. Iz istega vzroka bo treba misliti na drugi podoben zavod za gluhomutce. Ravno to tirja tudi narodna enakopravnost. Minulo leto bilo je v zavodu iz gornjega Štajerskega 33 otrok, iz srednjega t. j. iz Gradca in okolice 63 otrok, iz spodnjega Štajerskega samo 10 otrok. Zadnje ljudske štetje, ko bo de popolnoma dovršeno, nam bo že pove-

dal, koliko takšnih revnih otrok da imamo na spodnjem Štajerskem. To je gotovo, da bi se jih za poseben zavod kmalo dovolj nabralo, ker mnogi stariši svojih glohonemih otrok graškemu zavodu zato ne vzročujejo, ker se otroci tam le nemški učijo. Slovenski stariši si pa po pravici mislijo, kaj se mi bo otrok tam mučil, saj ga potem, ko pride domu, jaz le ne morem razumeti.

In tem starišem tudi Graški učitelji gluhonemih gojencev deloma prav dajejo. Letos sem se vozil s takšnim učiteljem, trdim Nemcem, ki mi je bridko tožil, koliko njegovega truda je ravno zavoljo različnosti jezika zgubljenega. „Mi v Gradcu se trudimo“, je dejal, „da naučimo otroka pisati in brati, a ko pride domu, ga ni, ki bi znal nemški pisati in brati in zdaj gluhomutec kmalo vse pozabi. Tako je ves naš trud zaman“.

Zato našim gospodom poslancem prav toplo na srce polagamo, da bi se v deželnem zboru res živo potegnili za zaše revne gluhomutce slovenskih starišev. Naj se napravi za-nje ali poseben zavod na spodnjem Štajerskem ali pa naj se vsaj v Graškem zavodu priredi poseben oddelek s slovenskim učnim jezikom. To terja zdrava pamet in državni osnovni zakoni.

P. N—e.

Gospodarske stvari.

O trganji jabelk.

Da nam priraste sadje, to je sicer dobrota, ali mi si je ne uživamo vselej toliko, kolikor bi si je mogli. Zakaj ne? — Ker ne trgamo sadja v pravem času in tako nam segnjije včasih prerano, včasih pa nima okusa, kakor bi ga imelo, ko bi se vzelo z drevesa v najboljem času. Nek Amerikanec je, da bi se iz lastne skušnje prepričal, kedaj je najbolje jemati sadje z dreves, vzel s peterih jablanov po 100 najlepših sadov, od dne 26. septembra do dne 20. oktobra, z vsacega enako število in štirikrat v tem času. Shranil pa je jabelka v navadni kleti.

Ko je preteklo 58, 175 in 256 dni, štel je potem še zdrava jabelka od vsacih sto. Ta skušnja ga je učila, da se jabelka bolje držijo, če se vzamejo rano z drevja. Po šestih mesecih, kar je bil jabelka vzel z dreves, ni bilo v tem oziru kaj razločka, ali so bila jabelka prej ali slej vzeta z drevesa. Potem pa so bila ona jabelka, ki jih je bil rano vzel z drevesa veliko bolj zdrava, kakor pozneje trgana. Izsušijo pa se najbolj v prvih šestih mesecih, bolj tista, ki so bila rano trgana, manj pa tista, ki so se vzela pozneje z dreves.

Sejmovi. Dne 18. septembra v Gradci. Dne 21. septembra v Lučanah, pri sv. Petru